

REFERAT AF MØDE I VILDTFORVALTNINGSRÅDET

Den 18. december 2014 kl. 13.00 – 17.00 på Schæffergården Hotel & Conferencecenter, Jægersborg Alle 166, 2820 Gentofte.

Fra Vildtforvaltningsrådet deltog:

Jan Eriksen (formand)
Egon Østergaard, Dansk Ornitologisk Forening
Henrik Bertelsen, Landbrug og Fødevarer
Lars Hvidtfeldt, Landbrug og Fødevarer
Birgitte Heje Larsen, Dyrenes Beskyttelse
Claus Lind Christensen, Danmarks Jægerforbund
Ella Maria Bisschop-Larsen, Danmarks Naturfredningsforening
Niels Iuel Reventlow, Dansk Skovforening
Flemming O. Torp, Friluftsrådet

Fra Aarhus Universitet, DCE, deltog:

Aksel Bo Madsen

Fra Naturstyrelsen deltog:

Oluf Engberg
Trine Fugmann
Mads Bank-Mikkelsen
Victor Bech Pedersen
Jacob Friis
Hans Erik Svart
Annette Samuelson (referent)

Mødet startede kl. 13.00

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Godkendelse af referat fra mødet den 11. september 2014
3. Valg af næstformand mv.
4. Regulering af bramgæs
5. Regulering af ringduer
6. Invasive arter (vaskebjørn, mårhund og mink)
7. Status for jagttegnsmidlernes anvendelse
8. Den nye jagtprøve
9. National plan for forvaltning af arter
10. Bæver – status

11. Forgiftning af rovfugle og rovpattedyr
12. Fastlæggelse af datoer for de kommende møder
13. Meddelelser
14. Evt.

Ad dagsordenspunkt:

1. Godkendelse af dagsorden (Bilag 2014-03-01)

Indstilling: Til godkendelse

Diskussion: Rådets nye formand bød velkommen til mødet og orienterede om, at Miljøministeren ville aflægge rådet besøg under mødet. Formanden lægger vægt på, at VFR er et rådgivende udvalg, og at der kontinuerligt vil være behov for et solidt fagligt grundlag for rådets arbejde. Formanden opfordrede til, at den eksisterende forretningsorden fra 2006 genovervejes i forbindelse med VFR-mødet i marts og opfordrede NST til inden da at afklare forretningsordenens lovmæssige ophæng.

Beslutning: Dagsordenen blev herefter godkendt.

2. Godkendelse af referat fra mødet den 11. september 2014 (Bilag 2014-03-02)

Resumé: Udkast til referat af mødet den 11. september 2014 blev udsendt den 25. september 2014 med frist for bemærkninger den 9. oktober 2014. Der indkom bemærkninger fra Birgitte Heje Larsen og Egon Østergård. Disse blev indarbejdet, og det tilrettede referat blev udsendt den 11. november 2014.

Indstilling: Til godkendelse

Beslutning: Referatet blev godkendt med følgende bemærkninger, som indarbejdes:

- **Ella-Maria Bisschop-Larsen** understregede, at DN på det sidste møde havde efterspurgt en redegørelse for, hvordan man fører tilsyn med afværtningsforanstaltninger i forbindelse med reguleringstilladelser generelt og ikke kun i forbindelse med ringduer.
- **Birgitte Heje Larsen** gjorde opmærksom på, at Dyrenes Beskyttelse på sidste møde også havde nævnt problemstilling om dyr i dvale på vildtplejestationer.
- **Aksel Bo Madsen** nævnte, at oplysninger om antal af råger skal justeres i referatet, da der er uoverensstemmelse mellem oplysninger i Vilreg og indberetningerne.

- **Egon Østergaard** nævnte, at DOF også havde spurgt til, om oplysninger om regulering på flyvepladser fremover bliver indarbejdet i opgørelsen af regulerede dyr.

3. Valg af næstformand mv.

Resumé: I henhold til rådets forretningsorden vælger rådet ved simpelt flertal en næstformand blandt sine medlemmer. Desuden skal rådet udpege en ny repræsentant i Styregruppen for Ringmærkningscentralen, idet rådets tidligere næstformand Christian Hjort er udtrådt. Rådet har siden styregruppens dannelse i 1998 været repræsenteret i gruppen. Endvidere skal rådet udpege en ny formand for rådets ulvegruppe, idet rådets tidligere formand Anders D. Lassen, der var formand for gruppen, ikke ønsker at fortsætte.

Indstilling: Til drøftelse

Beslutning: **Flemming Torp** foreslog Henrik Bertelsen som ny næstformand. Efter meningsudveksling om formandskabets rolle og profil blev forslaget støttet af andre medlemmer af rådet. **Ella Maria Bisschop-Larsen** ønskede dog, at næstformandskabet forblev hos DOF's repræsentant, eller subsidiært at Niels Luel Reventlow blev næstformand. **Formanden** understregede, at formandskabet for VFR ikke træffer beslutninger. Alle beslutninger træffes af rådet. Valget af næstformand er for en fireårig periode. **Jan Eriksen** overtager den tidligere formands rolle som formand for ulvegruppen. **Egon Østergaard** blev valgt som rådets repræsentant i styregruppen for ringmærkningscentralen.

4. Regulering af bramgæs (Bilag 2014-03-03)

Resumé: Ministeren har bedt Rådet om at se på praksis for regulering af bramgås. Bramgæs er fredet i henhold til fuglebeskyttelsesdirektivet, men bestanden er steget eksponentielt siden fredningen, hvilket fører til øgede problemer med markskader. Det er muligt at få tilladelse til regulering af bramgæs med henblik på bortskræmning for at forhindre omfattende skader. Den generelle praksis er at give tilladelse til at regulere 10 gæs på en måned. Der ønskes en drøftelse i Rådet, om gældende praksis for tilladelser til regulering fortsat afspejler den bedste balance mellem hensynet til landmænd og den fredede bramgås.

Indstilling: Til drøftelse

Diskussion: **Trine Fugmann** indledte punktet med at nævne, at ministeren på dette område har bedt VFR om rådgivning, da der har været debat om emnet. TF henviste til det udsendte bilag, som opstiller forskellige handlingsmuligheder.

Egon Østergaard og **Ella Maria Bisschop-Larsen** fandt, at der manglede viden og dokumentation for, at rådet kunne træffe beslutninger på dette

punkt, herunder informationer om, på hvilke afgrøder der sker skader samt på hvilke tidspunkter. Herudover bør man kende effekterne af den udvidede jagttid på tre gåsearter, som først for nyligt er trådt i kraft. **Egon Østergaard** understregede, at der ikke kan blive tale om jagt på bramgæs, og at der ikke kan reguleres yderligere i de Natura 2000 områder, hvor bramgæs er del af udpegningsgrundlaget.

Lars Hvidtfeldt mente, at der er tale om et stigende problem med bramgæs. Forvaltningen har været en succes, og derfor ses der nu meget store bestande. Bramgæs bør løftes ud af den eksisterende fredning i EU. Der bør gives tilladelse til regulering af flere gæs ad gangen og til regulering i længere perioder, og der bør ikke være forskel på regulering indenfor og udenfor Natura 2000 områder. **Henrik Bertelsen** var enig i, at der er et problem, og finder det ikke vanskeligt at dokumentere. Bramgæs er også til gene for andre engfugle og for harer. **Claus Lind Christensen** var enig i behovet for yderligere forvaltning og for grundig dokumentation. Der bør også være fokus på indvirkning på andre arter, herunder også i Natura 2000 områder.

Jan Eriksen understregede, at der både er behov for kortsigtet virkemiddel og for langsigtet løsning, men at diskussionen om en langsigtet løsning skal tages på grundlag af yderligere dokumentation. Der er således behov for belysning af a) geografisk fordeling af bestanden, b) effekter af afværgeforanstaltninger og regulering, c) skader på afgrøder mm. d) forstyrrelse af andre arter når bramgæs reguleres. NST bør sikre dette faglige grundlag med henblik på drøftelse af en mere langsigtet løsning på rådets møde til september. Kortsigtet virkemiddel kunne være udvidelse af antal, der kan reguleres med en tilladelse fra 10 til 20 individer.

Lars Hvidtfeldt, Henrik Bertelsen, Niels Iuel Reventlow og Flemming Torp tilsluttede sig dette forslag som en kortsigtet løsning og et signal til landmændene om, at problemet tages alvorligt.

Egon Østergaard, Ella Maria Bisschop-Larsen og Birgitte Heje Larsen fandt ikke, at der var fagligt belæg for en sådan udvidelse, men kunne acceptere dette som en kortsigtet politisk løsning. **Aksel Bo Madsen** kunne ikke bekræfte, at det udvidede antal, man kan få tilladelse til at regulere, vil have nogen reel effekt.

Beslutning: Jan Eriksen konkluderede, at der forberedes en grundig diskussion af langsigtede løsninger på VFR mødet i september, og at rådet under forudsætning heraf på kort sigt anbefaler at udvide antallet af fugle, der kan reguleres med en tilladelse, fra 10 til 20 i sæsonen 2015.

5. Regulering af ringduer (Bilag 2014-03-04)

Resumé: Ministeren har anmodet VFR om at genoverveje bekendtgørelsen om vildtskaders bestemmelser vedr. regulering af ringduer (§ 18). Baggrunden er, at det har været fremført, at det er uetisk at regulere ringduer i yngletiden fra primo april til medio oktober, da dette kan bevirke, at nogle dueunger dør i reden. Der henvises til bilag om ringduer og om praksis for gennemførelse af kontroller ifm. ansøgninger om regulering.

Indstilling: Til drøftelse

Diskussion: **Jan Eriksen** indledte med at konstatere, at der er tale om en uholdbar situation, hvis halvdelen af ringduerne nedlægges ved regulering og ikke ved jagt. Der er ikke tale om et akut problem, der er tid til at finde en rigtig løsning.

Henrik Bertelsen ønskede forklaring på tal i det medsendte bilag. Tilsyneladende er klækningsprocenten højere for de duer, der reguleres, og der fremkommer derfor et for stort tal for de unger, der dør i rederne.

Aksel Bo Madsen svarede, at tallene er fra videnskabelige publikationer, og at der, uanset det stillede spørgsmål, ikke er tale om et problem i biologisk forstand.

Egon Østergaard og Ella Maria Bisshop Larsen hæftede sig ved, at bilaget fra Gefion viser, at der ikke er noteret skader i september – oktober, hvor størstedelen af reguleringen foregår. Det er vigtigt, at vildtskadebekendtgørelsen anvendes i overensstemmelse med formålet om at reducere skader.

Trine Fugmann understregede, at NST administrerer efter bekendtgørelsen, og at ændring af reguleringspraksis forudsætter ændring af bekendtgørelsens §18 stk. 2.

Beslutning: **Jan Eriksen** konkluderede, at der var enighed om at drøfte emnet på VFR mødet i marts. NST anmoder DCE om at se på bilagets oplysninger om klækningsprocenter og foretage eventuelle justeringer med henblik på drøftelsen i marts. På mødet i marts vil der også være en gennemgang af Vilreg.

Mødet blev suspenderet 20 minutter i forbindelse med Miljøministerens besøg.

6. Invasive arter (vaskebjørn, mårhund og mink) (2014-03-05)

- ./. *Resumé:* Punktet er en opfølgning på sidste møde i rådet, hvor det blev oplyst, at der ville komme mere materiale om emnet. Der henvises til vedlagte notater fra Aarhus Universitet, DCE: "Kvalitetssikring af indberetninger af vaskebjørn til Vildtudbyttestatistikken for jagtsæsonen 2012/13" og "Vildtudbyttestatistikken anvendelighed som indikator for tilstedeværelsen af reproducerende bestande af visse invasive arter". I forhold til mårhund har indsatsplanen fra 2010 som målsætning, at Danmark skal være fri for en ynglende bestand af mårhund i 2015. Naturstyrelsen har derfor iværksat en "Evaluering af indsatsplanen mod mårhund", der skal afsluttes den 1. marts 2015, jf. vedlagte bilag med projektbeskrivelsen for evalueringen.

Indstilling: Til drøftelse

Diskussion: **Trine Fugmann** indledte med at oplyse, at evaluering af indsats for mårhunde er sat i gang hos COWI, og at rapporten vil foreligge primo marts. Mårhundebestillingen slutter med udgangen af 2015. Der bliver i den forbindelse udarbejdet analyse af, hvor man får mest biodiversitet for pengene – ved bekæmpelse af mink eller mårhund. NST har forespurgt DCE, om vildtudbyttestatistikken kan anvendes til at vurdere bestande af invasive arter. Konklusionen er, at det kan den ikke. **Jan Eriksen** nævnte,

at det er vigtigt, at usikkerheder i indberetningerne til vildtudbyttestatistikken kommunikeres. **Henrik Bertelsen** foreslog et "pop-up" vindue i indberetningsskemaet, der gør indberetter opmærksom på, at der indberettes en særlig art.

Beslutning: Jan Eriksen konkluderede, at rapporten fra COWI sendes ud til mødet i marts.

7. Status for jagttegnsmidlernes anvendelse (Bilag 2014-03-06)

Resumé: Naturstyrelsen fremlægger budgettet 2015 for jagttegnsmidlernes anvendelse. På rådets seneste møde den 11. september 2014 ønskede Friluftsrådet et notat fra Naturstyrelsen med en beskrivelse af rammerne for anvendelse af jagttegnsmidlerne. Der henvises til vedlagte notat.

Indstilling: Til orientering

Diskussion: **Mads Bank-Mikkelsen** præsenterede kort det vedlagte notat, som kortfattet gengiver lovgivningsmæssige rammer for anvendelse af jagttegnsmidlerne. På spørgsmål fra **Ella Maria Bisschop-Larsen** om NST's prioritering af midler understregede **Trine Fugmann**, at alle projekter inden for rammerne af de bevillingsmæssige regler i hendes tid er blevet tilgodeset. **Lars Hvidtfeldt** efterlyste, støttet af **Jan Eriksen**, en mere strategisk drøftelse af jagttegnsmidlernes anvendelse, og **Flemming Torp** foreslog, at der kunne udarbejdes et årshjul, der viser, hvad der forventes at komme af politiske beslutninger, der påvirker anvendelse af midlerne. **FT** opfordrede endvidere NST til ikke at disponere midler, før der har været mulighed for drøftelse i VFR på marts mødet. **Trine Fugmann** pointerede, at der er mere usikkerhed i 2015-budgettet end tidligere på grund af koblingen mellem jagttegnsbesiddelse og indberetning af vildtudbytte. Med hensyn til disponering af midler i 2015 svarede **TF**, at NST er nødt til at sikre, at midlerne bliver brugt, men at man i dette tilfælde vil kunne inddrage evt. rådgivning fra VFR-mødet i marts. **Mads Bank-Mikkelsen** gennemgik kort det konkrete budget. **Ella Maria Bisschop-Larsen** ønskede uddybning af, hvad midlerne til Dansk Jægerforbund anvendes til. **Trine Fugmann** svarede, at anvendelsen af midlerne nu er fastsat ved kontrakt, og at der sker nøje opfølgning. **Lars Hvidtfeldt** gjorde opmærksom på, at digitaliseringen på visse punkter ikke fungerer. Bl.a er der problemer med biotopplaner og med jagttegn til gæster. **Trine Fugmann** lovede, at NST vil tjekke dette.

Beslutning: Jan Eriksen takkede for gennemgangen af budgettet og foreslog udarbejdelse af en matrix, som alle skal bidrage til med emner, som rådet mener, at NST skal prioritere. NST opdaterer notat om principper for anvendelse af jagttegnsmidler.

8. Den nye jagtprøve (Bilag 2014-03-07)

Resumé: Den nye jagtprøve blev igangsat i foråret 2014. De foreløbige erfaringer med den nye jagtprøve viser, at der er visse vanskeligheder i implementeringen af de nye krav og ændringer. Beståelsesprocenten er ca. 10 %

lavere på den skriftlige del af jagtprøven end tidligere. Den 24. november 2014 afholdt styregruppen for ny jagtprøve et møde med henblik på at samle op på erfaringer fra årets jagtprøver og vurdere, i hvilken grad der skal justeres på rammer og indhold for jagtprøven. Styregruppen indstiller, at det fremover er Naturstyrelsen, der står for justeringerne og den videre drift af den nye jagtprøve med behørig inddragelse af relevante interessenter. Dermed lægges der ikke op til flere møder i regi af styregruppen. Der er vedlagt et faktaark til orientering.

Indstilling: Til drøftelse

Diskussion: **Flemming Torp, Egon Østergaard og Claus Lind Christensen** var ikke enige i, at styregruppen skal nedlægges endnu. **Henrik Bertelsen og Lars Hvidtfeldt** fandt det også vigtigt, at der fortsat sker en kvalitetssikring.

Beslutning: **Jan Eriksen** konkluderede, at styregruppen ikke nedlægges, men "ligger i dvale" til NST har behov for den.

9. National plan for arter (Bilag 2014-03-08)

Resumé: På rådets seneste møde den 11. september 2014 drøftedes Naturstyrelsens plan for udvikling af en ny plan for artsforvaltning. Rådet blev samtidig orienteret om, hvordan interessenterne involveres i processen. Den 26. november 2014 blev der afholdt en workshop med interessenterne (herunder en række af organisationerne i rådet) med det formål at gøre status over artsforvaltningen, debattere artsforvaltning på tværs og involvere interessenterne i udviklingen af en bredere ramme. Der henvises til det vedlagte notat med status for projekt "National plan for artsforvaltning", hvor der er fokus på de leverancer, som er planlagt udført i 2014.

./.
./.

Indstilling: Til orientering

Diskussion: **Claus Lind Christensen** takkede for information, men lagde vægt på, at forvaltning af de jagtbare arter m.fl. fremover bør drøftes i VFR.
Beslutning: **Jan Eriksen** konkluderede, at rådet vender tilbage til emnet på mødet i marts.

10. Bæver (Bilag 2014-03-09)

Resumé: Landbrug og Fødevarer har ønsket drøftelse af status for bæver i Danmark. Der vedlægges notat med seneste oplysninger om bestande fra Naturstyrelsens relevante enheder.

Indstilling: Til orientering/drøftelse

Diskussion: **Henrik Bertelsen** mente ikke, at bæveren på nuværende tidspunkt udgør et akut problem, men den breder sig, og det vil være nyttigt at genopfriske de oprindelige aftaler om bæver og eventuelt lave forvaltningsplan. Der bør også tages stilling til problembævere. **Jan Eriksen** var enig i,

at det er vigtigt, at VFR er på forkant med bæveren, som nu er på vej ind i mere tætbefolkede områder. **Ella Maria Bisschop-Larsen** mente, at man burde have taget højde for problemer med bæver, da man satte dem ud. **Claus Lind Christensen** nævnte, at der i sin tid var taget stilling til, at en bæver kan skydes, hvis den udgør et problem. **Hans Erik Svart** oplyste, at der findes en forvaltningsplan for bæver, som vil blive revideret i løbet af 2015, og at de erfaringer der er høstet, vil blive indarbejdet. **Egon Østergaard** undrede sig over oplysningen i bilaget om, at der anvendes et årsværk til at fjerne bæverdæmninger.

Beslutning: **Jan Eriksen** konkluderede, at bæveren bør indgå i en matrix med prioriterede emner, og at det ville være nyttigt at få uddybet oplysningerne om tidsforbrug på at fjerne bæverdæmninger.

11. Forgiftning af rovfugle og rovpattedyr

Resumé: Dyrenes beskyttelse ønsker drøftelse af forgiftning af rovfugle (og rovpattedyr).

Indstilling: Til drøftelse

Diskussion: **Birgitte Heje Larsen** ønskede drøftelse af emnet, da Dyrenes Beskyttelse er bekymret for fugle og rovdyr, og henviste til kommende rapport som udarbejdes af DCE for Miljøstyrelsen. **Aksel Bo Madsen** bekræftede, at DCE har udarbejdet rapport til Miljøstyrelsen, der belyser spredning i landskabet af antikuagulanter i forbindelse med musebekæmpelse. **Egon Østergaard** mente, at det er problematisk at anvende sådanne midler i naturen. **Niels Iuel Reventlow** fandt det vigtigt, at VFR peger på løsninger og ikke kun fremhæver problemerne. **Ella Maria Bisshop Larsen** nævnte, at Miljøstyrelsen skal godkende rhodenticider og ikke vil kunne godkende midler med disse problemer.

Beslutning: **Jan Eriksen** konkluderede at Miljøstyrelsens rapport udsendes til rådet, og at emnet drøftes på VFR-mødet i marts.

12. Fastlæggelse af datoer for de kommende møder

Resumé: Rådets anmodes om at fastlægge de kommende møder i 2014.

Indstilling: Til drøftelse

Beslutning: **Jan Eriksen** foreslog afholdelse af et møde hvert kvartal. Mødet i september organiseres som 48-timers møde evt. med tur til Sverige. NST udsender doodle i begyndelsen af januar. **Ella Maria Bishopp Larsen** fandt det vigtigt, at der i så fald også er drøftelse af andre emner end jagtspørgsmål.

13. Meddelelser

1. Fra formanden (bl.a. orientering om henvendelse jf. (Bilag 2014-03-10) **Jan Eriksen** oplyste, at udkast til referat fra mødet vil blive ud-

sendt i uge 2 på grund af julen. **Jan Eriksen** fik tilslutning til at besvare henvendelsen fra Fællesrepræsentationen for Specialklubber for Stående Jagthunde med at dette ikke er en sag for VFR. **Jan Eriksen** bad rådets medlemmer om at sikre, at forslag til punkter på rådets dagsorden indsendes til NST indenfor den angivne frist af hensyn til mulighed for at forberede fagligt grundlag for diskussion.

2. Fra sekretariatet:

- Orientering om aftale med Aarhus Universitet, DCE, om DNA-analyser om ulveangreb/status for ulv: **Trine Fugmann** oplyste, at der er indgået ny aftale med DCE om ulveanalyser. Prøver analyseres indenfor 2-7 uger, og der kan ske hastbehandling på tre dage
- Orientering om ændring af jagt- og vildtforvaltningsloven: **Trine Fugmann** oplyste, at ændring af jagt og vildtforvaltningsloven netop var godkendt, og at bekendtgørelsen blev udsendt i høring lige før jul. **Claus Lind Christensen** fik bekræftet, at når man har indsendt indberetning, kan man indløsejagttegn.
- Orientering om vejledning vedr. vildtpleje (Bilag 2014-03-11): **Trine Fugmann** nævnte, at vejledningen nu var justeret på baggrund af drøftelse i VFR i september.
- Orientering om sæl og skarv: **Trine Fugmann** orienterede om, at ministeren har bedt NST om at undersøge, om man kan fremrykke dele af forvaltningsplanen for sæler. Der samarbejdes med NA-ER/FVM om dette, men det afhænger af færdiggørelse af faglige studier, og muligheder for et eventuelt samarbejde om gråsæler i Østersøområdet. **Claus Lind Christensen** gjorde opmærksom på, at DJ afholder kursus på Kalø om regulering af sæler. **Birgitte Heje Larsen** spurgte, om man har set nærmere på anvendelse af strømførende gummihegn mod sæler, som har været anvendt i sælarieret i Esbjerg. **Trine Fugmann** svarede, at det sorteres under NaturErhvervsstyrelsen at undersøge udvikling af fiskeredskaber.
- **Trine Fugmann** oplyste endvidere, at skarvarbejdsgruppen på opfordring fra ministeren ser på en evt. tidligere udpegning af nye områder på baggrund af DTU-Aquas forslag.

3. Fra medlemmerne:

- **Birgitte Heje Larsen** oplyste, at vildtplejestationer ikke optager andefugle pga. fugleinfluenza.
- **Ella Maria Bisschop-Larsen** ønskede "Vildtinformation" udsendt til rådets medlemmer.
- **Egon Østergaard** gjorde opmærksom på DOF's nye naturpolitik, som man kan læse om på DOF's hjemmeside.
- **Henrik Bertelsen** efterlyste mere viden om hundeskader.
- **Jan Eriksen** oplyste, at Friluftsrådet arbejder med en kampagne vedrørende hunde i 2016.

i.

14. Evt.

Intet under eventuelt.

